ปัญหาการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562[1]

ภูเบศวร์ ชาญสวัสดิ์[2]

จากการศึกษาปัญหาการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของบุคคล และการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่าอาชญากรรมไซเบอร์มีรูปแบบการกระทำความผิดที่หลากหลาย และมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นการบิดเบือนเปลี่ยนแปลงข้อมูลคอมพิวเตอร์ การเจาะระบบคอมพิวเตอร์ รวมถึงการโจมตีโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ โดยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้มีความสะดวกสบายต่อการดำเนินชีวิต เทคโนโลยีได้เข้ามาตอบสนองความต้องการของมนุษย์ แต่ในทางกลับกันด้วยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอาชญากรก็พยายามแสวงหาผลประโยชน์สร้างความเสียหายมากมายต่อสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศ ซึ่งจะใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือสำคัญในการก่ออาชญากรรมไซเบอร์ในลักษณะที่ไร้พรมแดนและเป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยภัยคุกคามทางไซเบอร์ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศไม่ว่าจะเป็นการโจมตีต่อคอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ ส่งผลให้ระบบคอมพิวเตอร์ไม่สามารถทำงานได้หรือการให้บริการของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศของประเทศล้มเหลว ทำให้ขาดความน่าเชื่อถือในเรื่องของความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ซึ่งถือเป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ร้ายแรงและจับตัวผู้กระทำความผิดได้ยากเพราะผู้กระทำความผิดมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี นอกจากนี้ในโลกไซเบอร์ที่มีการสื่อสารที่ไร้พรมแดนทำให้อาจถูกโจมตีทางไซเบอร์ได้จากหลากหลายแห่งทั่วโลกไม่เฉพาะแค่ในประเทศ

โดยภัยคุกคามทางไซเบอร์ได้ส่งผลกระทบและทวีความรุนแรงขึ้นทำให้ประเทศไทยต้องตระหนักถึงกฎหมายในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงมีการตราพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 ขึ้น โดยอาจมีการล่วงล้ำไปจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลบางประการก็เพื่อให้การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์มีมาตรการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงที แต่อย่างไรก็ตามการให้อำนาจในการรุกล้ำ

---

[1] บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.พันธ์เทพ วิทิตอนันต์ และคณะกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดนพร จิตต์จรุงเกียรติ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณทิชา ภักดีคง

[2] นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ความเป็นส่วนตัวและการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลต้องคำนึงถึงหลักนิติรัฐ หลักนิติธรรม รวมถึงหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลด้วย ซึ่งถ้าใช้อำนาจโดยไม่ระมัดระวังแล้วนั้นก็จะนำไปสู่ปัญหาการถกเถียงในหลักการของสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่ถูกกระทบกระเทือนว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ประเด็นข้อสงสัยเกี่ยวกับการตีความทางกฎหมาย ตลอดจนการวิพากษ์วิจารณ์ว่าสิทธิเสรีภาพไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างแท้จริงหรือที่ควรจะเป็น

จากการศึกษาทำให้ทราบว่ามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 ยังมีปัญหากฎหมายบางประการที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลเกินสมควร ซึ่งสรุปได้ ดังต่อไปนี้

ปัญหาประการแรก คือ ปัญหาการให้ความหมายของคำว่า “ภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับวิกฤติ” ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มาตรา 60 (3) (ข) ที่ไม่ได้มีขอบเขตที่ชัดเจนในเรื่องของภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ใช้คอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์หรือโปรแกรมไม่พึงประสงค์โดยมุ่งหมายให้เกิดการประทุษร้ายต่อระบบคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ และคำว่า “เป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์อันกระทบหรืออาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ” นั้น เห็นได้ว่าความหมายดังกล่าวมีเนื้อหาขอบเขตความหมายที่กว้างทำให้สามารถถูกตีความแบบขยายความหมายได้หลากหลาย โดยปัจจุบันในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐจะมีขอบเขตครอบคลุมความหมายกว้างมากขึ้นในการตีความ ไม่มีความแน่นอนชัดเจนว่ามีขอบเขตบังคับแค่ไหนที่ถือว่าเป็นการกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ ซึ่งอาจตีความครอบคลุมไปถึง “เนื้อหา” ในสื่อสังคมออนไลน์มากกว่าการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ เช่น อาจตีความรวมไปถึงการแสดงความคิดเห็นในทางการเมืองหรือการแสดงความคิดเห็นในเรื่องอื่น ๆ ที่ปรากฏอยู่บนสื่อสังคมออนไลน์ นอกจากนี้เมื่อเป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับวิกฤติแล้วก็ได้ให้อำนาจในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐไว้มาก

ดังนั้นเห็นได้ว่าถ้าบทบัญญัติกฎหมายไม่รัดกุมชัดเจนแล้ว เจ้าหน้าที่รัฐมีช่องให้ตีความเยอะก็อาจก่อให้เกิดปัญหาในการตีความทางกฎหมายได้ ซึ่งหากบัญญัติกฎหมายให้มีขอบเขตการตีความให้แคบลงให้มีความชัดเจนขึ้นจะช่วยลดปัญหาการตีความในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐได้ไม่ให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนเกินสมควร ด้วยเหตุดังกล่าวจึงจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมายดังกล่าวให้มีความชัดเจนครอบคลุมเฉพาะภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เกิดจากการโจมตีระบบคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศเท่านั้น เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการตีความครอบคลุมไปถึง “เนื้อหา” ในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่มุ่งโจมตีระบบคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์

ปัญหาประการที่สอง คือ ปัญหาการให้อำนาจขอข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มาตรา 68 วรรคสอง แม้การให้อำนาจดังกล่าวก็เพื่อเป็นการป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เกิดจากการโจมตีระบบคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ ที่กระทบต่อโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศก็ตาม แต่ตามมาตราดังกล่าวมิได้ระบุขอบเขตที่ชัดเจนในการขอข้อมูลไว้ทั้งตัวบุคคลที่ถูกสอดส่องขอข้อมูล ข้อมูลอะไรบ้างที่สามารถเข้าถึงได้ และระยะเวลาที่อนุญาตให้ขอข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและต่อเนื่องนั้นสามารถทำได้ภายในกรอบระยะเวลาเท่าใด ซึ่งเป็นให้อำนาจขอข้อมูลในลักษณะที่มีขอบเขตที่กว้าง อีกทั้งการดำเนินการขอข้อมูลดังกล่าวของเลขาธิการหรือคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (กกม.) ก็ขาดการตรวจสอบโดยองค์กรอื่น และผู้ที่ได้รับคำสั่งดังกล่าวจากเลขาธิการหรือคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (กกม.) ก็ไม่สามารถอุทธรณ์คำสั่งได้ รวมทั้งการให้ข้อมูลดังกล่าวไปนั้นผู้ให้ข้อมูลซึ่งกระทำการโดยสุจริตก็มิได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอาจถูกฟ้องว่าเป็นการละเมิดหรือการผิดสัญญาในการเปิดเผยข้อมูลได้ ดังนั้นเห็นได้ว่ามาตรการทางกฎหมายที่ให้อำนาจขอข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและต่อเนื่องนั้นต้องคำนึงถึงหลักนิติรัฐ หลักความได้สัดส่วน ต้องมีความจำเป็นมีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน และถูกนำมาใช้อย่างโปร่งใส รวมถึงต้องมีการถ่วงดุลตรวจสอบการใช้อำนาจดังกล่าวจากองค์กรอื่นด้วย

ด้วยเหตุดังกล่าวจึงจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมายดังกล่าวให้มีมาตรการที่ชัดเจนไม่ให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลเกินสมควร ซึ่งในการขอข้อมูลดังกล่าวต้องไม่กระทำเกินกว่าที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ต้องระบุขอบเขตที่ชัดเจนทั้งตัวบุคคลที่ถูกสอดส่องขอข้อมูล ข้อมูลอะไรบ้างที่สามารถเข้าถึงได้และระยะเวลาที่อนุญาตให้ทำได้ รวมถึงต้องคุ้มครองความสุจริตของผู้ให้ข้อมูล นอกจากนี้ต้องมีการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจของเลขาธิการหรือคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (กกม.) จากองค์กรอื่นด้วย

ปัญหาประการที่สาม คือ ปัญหาการอุทธรณ์คำสั่งภัยคุกคามทางไซเบอร์ ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มาตรา 69 ซึ่งหากเป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับร้ายแรงหรือในระดับวิกฤติผู้ที่ได้รับคำสั่งก็ไม่สามารถอุทธรณ์เพื่อโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวได้ เป็นการให้อำนาจเจ้าหน้าที่รัฐฝ่ายเดียว อีกทั้งยังเป็นการขัดต่อหลักนิติรัฐซึ่งเป็นหลักการปกครองโดยกฎหมายที่มาควบคุมการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐจะต้องมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจและหน้าที่ไว้ และการใช้อำนาจตามกฎหมายนั้นต้องตรวจสอบได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรักษาสิทธิเสรีภาพและผลประโยชน์ของประชาชนจากการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ นอกจากนี้ยังขัดกับหลักการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นหลักที่มีความสำคัญในการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐตามกฎหมาย โดยการอุทธรณ์จะเปิดโอกาสให้ตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐว่ามีมาตรการอันใดที่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายหรือไม่ ถ้าหากไม่ชอบด้วยกฎหมายก็สามารถถูกยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้ ซึ่งหลักการควบคุมความชอบ

ด้วยกฎหมายนี้จะคอยตรวจสอบควบคุมการใช้อำนาจมิให้ละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน และการไม่เปิดโอกาสให้ผู้ที่ได้รับคำสั่งอุทธรณ์โต้แย้งคัดค้านคำสั่งของเจ้าหน้าที่รัฐส่งผลให้ผู้ที่ได้รับคำสั่งไม่สามารถชี้แจงสาเหตุที่เกี่ยวข้องได้ ไม่มีโอกาสเปิดเผยข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ไม่มีโอกาสเสนอข้อโต้แย้งของตนและนำพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาสนับสนุนเหตุผลของตนได้

ด้วยเหตุดังกล่าวจึงจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมายดังกล่าวให้การอุทธรณ์เป็นสิทธิของผู้ที่ได้รับคำสั่งเกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ไม่ว่าจะเป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับร้ายแรงหรือในระดับวิกฤติสามารถอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งดังกล่าวได้เพื่อตรวจสอบมิให้เจ้าหน้าที่รัฐใช้อำนาจไปตามอำเภอใจ โดยการอุทธรณ์จะเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐนั้นว่ามีมาตรอันใดที่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายหรือไม่ ถ้าหากมิชอบด้วยกฎหมายก็สามารถถูกยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้ และการอุทธรณ์จะคอยตรวจสอบควบคุมการใช้อำนาจมิให้ละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนเกินสมควรต้องมีความได้สัดส่วนหรือพอสมควรแก่เหตุ

ปัญหาประการที่สี่ คือ ปัญหาความเหมาะสมในการกำหนดโทษ ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มาตรา 75 วรรคสอง โดยตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มาตรา 65 กำหนดไว้ว่า “ในการรับมือและบรรเทาความเสียหายจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับร้ายแรง คณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (กกม.) มีอำนาจออกคำสั่งให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ผู้ครอบครอง ผู้ใช้คอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ หรือผู้ดูแลระบบคอมพิวเตอร์ (3) ดำเนินมาตรการแก้ไขภัยคุกคามทางไซเบอร์เพื่อจัดการข้อบกพร่องหรือกำจัดชุดคำสั่งไม่พึงประสงค์ หรือระงับบรรเทาภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ดำเนินการอยู่ (4) รักษาสถานะของข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อดำเนินการทางนิติวิทยาศาสตร์ทางคอมพิวเตอร์” ซึ่งจากมาตราดังกล่าวเห็นได้ว่าอำนาจที่สั่งให้บุคคลใดต้องดำเนินการตามนั้นบางอย่างมีลักษณะเป็นเชิงเทคนิคที่ต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในคอมพิวเตอร์พอสมควรในการเฝ้าระวัง การตรวจสอบ หรือดำเนินการแก้ไขภัยคุกคามทางไซเบอร์ ถ้าหากผู้กระทำตามที่คณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (กกม.) สั่งไม่มีความรู้ทางคอมพิวเตอร์แล้วไปลบโปรแกรมไม่พึงประสงค์กระทำโดยขาดความรู้ความเชี่ยวชาญทางคอมพิวเตอร์อาจส่งผลให้ข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ของตนเสียหายในทางธุรกิจได้ ถ้าหากไม่ทำตามก็จะมีบทลงโทษถึงจำคุกซึ่งส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย อีกทั้งตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มาตรา 75 วรรคสองนั้นก็มิได้กำหนดให้ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวนั้นสามารถโต้แย้งชี้แจงได้ว่ามีเหตุอันสมควรประการใดที่ไม่สามารถกระทำตามคำสั่งของคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (กกม.) นั้นได้

ด้วยเหตุดังกล่าวจึงจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมายดังกล่าวควรระบุข้อยกเว้นความผิดของผู้ที่ได้รับคำสั่งที่ไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งนั้นได้ ให้มีความได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด ให้ผู้ที่ไม่ปฏิบัติ

ตามคำสั่งได้ชี้แจงเหตุผลและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์จะคำนึงถึงเพียงแต่ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์อย่างเดียวไม่ได้ต้องคำนึงถึงภาคประชาชนและผลกระทบต่อการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวด้วย รวมถึงต้องคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของบุคคลเป็นสำคัญมิให้ได้รับกระทบกระเทือนจากการใช้อำนาจของคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (กกม.) เกินสมควร

จากการศึกษาค้นคว้ามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 ผู้ศึกษาพบว่ามีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาการให้ความหมายของคำว่า “ภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับวิกฤติ” ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มาตรา 60 (3) (ข) ผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่าควรให้ความหมายของคำว่า “ภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับวิกฤติ” ให้มีความชัดเจนครอบคลุมเฉพาะภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เกิดจากการโจมตีระบบคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ เท่านั้น เพื่อลดปัญหาในการตีความ

จึงขอเสนอแก้ไขในมาตรา 60 (3) (ข) ดังนี้

(3) ภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับวิกฤติ หมายถึง ภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับวิกฤติที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

(ข) “เป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เกิดจากการโจมตีระบบคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ในระดับที่สูงขึ้นกว่าภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับร้ายแรง โดยส่งผลกระทบหรืออาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรืออาจทำให้ประเทศหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของประเทศตกอยู่ในภาวะคับขันหรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา การรบหรือการสงคราม ซึ่งจำเป็นต้องมีมาตรการเร่งด่วนเพื่อรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เอกราชและบูรณภาพแห่งอาณาเขต ผลประโยชน์ของชาติ การปฏิบัติตามกฎหมาย ความปลอดภัยของประชาชน การดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ความสงบเรียบร้อยหรือประโยชน์ส่วนรวม หรือการป้องปัดหรือแก้ไขเยียวยาความเสียหายจากภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาอย่างฉุกเฉินและร้ายแรง”

2. ปัญหาการให้อำนาจขอข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มาตรา 68 วรรคสอง ผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่าควรมีการให้ความคุ้มครองความสุจริตของผู้ให้ข้อมูลซึ่งกระทำการโดยสุจริต ไม่ถือว่าเป็นการละเมิดหรือผิดสัญญา และหลังจากการดำเนินการขอข้อมูลดังกล่าวแล้วควรมีการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจจากองค์กรตุลาการ โดยให้ศาลเข้ามามีบทบาทการตรวจสอบการใช้อำนาจดังกล่าว โดยอาจมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ดำเนินการดังกล่าวต่อได้

จึงขอเสนอแก้ไขในมาตรา 68 วรรคสองดังนี้ “ในกรณีร้ายแรงหรือวิกฤติเพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ประเมินผล รับมือ ปราบปราม ระงับ และลดความเสี่ยงจาก ภัยคุกคามทางไซเบอร์ ให้เลขาธิการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการหรือ กกม. มีอำนาจขอข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและต่อเนื่องจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยผู้นั้นต้องให้ความร่วมมือและให้ความสะดวกแก่คณะกรรมการหรือ กกม. โดยเร็ว ทั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลซึ่งกระทำโดยสุจริตย่อมได้รับการคุ้มครอง และไม่ถือว่าเป็นการละเมิดหรือผิดสัญญา”

และเสนอให้บัญญัติเพิ่มเติมใหม่ในวรรคสามของมาตรา 68 ดังนี้ “หลังจากการดำเนินการตามวรรคสองแล้ว ให้ยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจโดยเร็วเพื่อมีคำสั่งให้ดำเนินการดังกล่าวต่อ ทั้งนี้ คำร้องต้องระบุเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามทางไซเบอร์กำลังกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่ก่อให้เกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับวิกฤติ รวมถึงข้อมูลอย่างอื่นที่เกี่ยวข้อง ในการพิจารณาคำร้องให้ยื่นเป็นคำร้องไต่สวนคำร้องฉุกเฉินและให้ศาลพิจารณาไต่สวนโดยเร็ว โดยศาลอาจมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ดำเนินการดังกล่าวต่อได้”

3. ปัญหาการอุทธรณ์คำสั่งภัยคุกคามทางไซเบอร์ ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มาตรา 69 ผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่า การอุทธรณ์ควรเป็นสิทธิของผู้ที่ได้รับคำสั่ง เพื่อตรวจสอบมิให้เจ้าหน้าที่รัฐใช้อำนาจเป็นไปตามอำเภอใจ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ที่ได้รับคำสั่งเกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ไม่ว่าจะเป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับร้ายแรงหรือในระดับวิกฤติสามารถอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งดังกล่าวได้ เพื่อเป็นการทบทวนคำสั่งดังกล่าวใหม่โดยอาจยืนยัน เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขคำสั่งดังกล่าวได้

จึงขอเสนอแก้ไขในมาตรา 69 ดังนี้ “ผู้ที่ได้รับคำสั่งอันเกี่ยวกับการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์อาจอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่ง โดยอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ทั้งนี้ การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่ง”

และเสนอให้บัญญัติเพิ่มเติมใหม่ในวรรคสองของมาตรา 69 ดังนี้ “ในการพิจารณาอุทธรณ์ให้คณะกรรมการทบทวนคำสั่งดังกล่าว โดยอาจยืนยัน เปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขคำสั่งดังกล่าว แล้วแจ้งคำสั่งให้ผู้อุทธรณ์ทราบไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด”

4. ปัญหาความเหมาะสมในการกำหนดโทษ ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มาตรา 75 วรรคสอง ผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่าควรระบุข้อยกเว้นความผิดของผู้ที่ได้รับคำสั่งที่ไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งได้ชี้แจงว่ามีเหตุอันสมควรประการใดที่ไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวได้

จึงขอเสนอแก้ไขในมาตรา 75 วรรคสอง ดังนี้ “ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ กกม. ตามมาตรา 65 (3) และ (4) โดยไม่มีเหตุอันสมควรแล้วแต่กรณี หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลตามมาตรา 65 (5) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

เอกสารอ้างอิง

บรรเจิด สิงคะเนติ. **หลักกฎหมายมหาชน หลักนิติธรรม/นิติรัฐ ในฐานะ “เกณฑ์” จำกัดอำนาจรัฐ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2561.

_____. **หลักพื้นฐานสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2562.

ประเสริฐ ตัณศิริ, จรัญ โฆษณานันท์, พันธ์เทพ วิทิตอนันต์ และปวริศร เลิศธรรมเทวี. **เอกสารประกอบคำบรรยายวิชานิติปรัชญา LAW 6801**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2564.

สาวตรี สุขศรี. **กฎหมายว่าด้วยอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ และอาชญากรรมไซเบอร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2563.

สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คณะทำงานการจัดการความรู้ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. **การป้องกันภัยคุกคามทางคอมพิวเตอร์**. เอกสารเป็นส่วนหนึ่งประกอบการจัดความรู้. สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559.